

Een overzicht van de benodigde vergunningen en regelgeving voor de start van een viskweekbedrijf

Wout Abbink
Rapport C011/16

IMARES Wageningen UR

(IMARES - Institute for Marine Resources & Ecosystem Studies)

Opdrachtgever: Mw. drs. G. Mahabir
Ministerie van Economische Zaken
Bezuidenhoutseweg 30
2594 AV Den Haag

BO-020-010-116

Publicatiedatum: 2 februari 2016

IMARES is:

- Missie Wageningen UR: *To explore the potential of marine nature to improve the quality of life.*
- IMARES is hét Nederlandse instituut voor toegepast marien ecologisch onderzoek met als doel kennis vergaren van en advies geven over duurzaam beheer en gebruik van zee- en kustgebieden.
- IMARES is onafhankelijk en wetenschappelijk toonaangevend.

P.O. Box 68

1970 AB IJmuiden

Phone: +31 (0)317 48 09 00

Fax: +31 (0)317 48 73 26

E-Mail: imares@wur.nl

www.imares.wur.nl

P.O. Box 77

4400 AB Yerseke

Phone: +31 (0)317 48 09 00

Fax: +31 (0)317 48 73 59

E-Mail: imares@wur.nl

www.imares.wur.nl

P.O. Box 57

1780 AB Den Helder

Phone: +31 (0)317 48 09 00

Fax: +31 (0)223 63 06 87

E-Mail: imares@wur.nl

www.imares.wur.nl

© 2015 IMARES Wageningen UR

IMARES, onderdeel van Stichting DLO.
KvK nr. 09098104,
IMARES BTW nr. NL 8113.83.696.B16.
Code BIC/SWIFT address: RABONL2U
IBAN code: NL 73 RABO 0373599285

De Directie van IMARES is niet aansprakelijk voor gevolgschade, noch voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van IMARES; opdrachtgever vrijwaart IMARES van aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van de opdrachtgever hierboven aangegeven en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag weergegeven en/of gepubliceerd worden, gefotokopieerd of op enige andere manier gebruikt worden zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever.

A_4_3_1-V14.2

Inhoudsopgave

Samenvatting.....	4
1. Inleiding.....	5
2. Kennisvraag.....	5
3. Resultaten	5
3.1. Bouw en Milieu	6
3.1.1. Bestemmingsplan	6
3.1.2. Bouwregeling	6
3.1.3. Milieuvergunning	7
3.1.4. Watervergunning - Onttrekken van grondwater	7
3.1.5. Watervergunning - Regelgeving lozingen	8
3.1.6. Meststoffenwet	8
3.1.7. Wet bodembescherming.....	8
3.2. Dieren.....	8
3.2.1. NVWA vergunning	9
3.2.2. Wet dieren.....	9
3.2.3. De Flora & Faunawet	10
3.2.4. Veterinaire voorschriften	10
3.2.6. Transportvergunning	11
3.2.7. Hygiëne voorschriften	11
3.3. Versimpeling en praktijkervaring.....	11
3.3.1. Bouw en Milieu	12
3.3.2. Dieren.....	12
3.3.3. Praktijkervaring	12
4. Conclusies	13
5. Dankwoord	13
6. Kwaliteitsborging	14
Verantwoording	15

Samenvatting

Het ministerie van EZ heeft IMARES Wageningen UR gevraagd om een overzicht te maken van de aanvraagprocedures voor benodigde vergunningen en bepalende regelgeving voor het opzetten van een viskweekbedrijf. In dit rapport zijn de procedures opgedeeld in de twee hoofdonderdelen Bouw en Milieu, en Dieren.

De laatste jaren zijn met de invoering van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo, 2010) en de Waterwet (2009) tientallen wetten en regelgevingen samengevoegd en geïntegreerd. Dit heeft onder andere geleid tot de omgevingsvergunning, milieuvergunning en watervergunning, die van belang zijn bij het starten van een viskweekbedrijf. Via online modules kan gecontroleerd worden welke vergunningen of onderdelen van de vergunningen nodig zijn (de vergunningcheck), en de aanvraag van de benodigde vergunningen verloopt ook via een van deze modules. De aanvraag wordt automatisch naar de bevoegde lokale of regionale overheid gestuurd, die deze afhandelt. Door al deze maatregelen zijn de procedures om de verschillende benodigde vergunningen aan te vragen sterk versimpeld. De inhoudelijke wet- en regelgeving is hiermee echter niet versimpeld, en door de sterke digitalisatie is het moeilijk om gespecialiseerde ambtenaren rechtstreeks te benaderen.

Op het gebied van de dieren zijn de vergunningen en de regelgeving veelal nationaal en/of Europees georganiseerd, en fungeert in de meeste gevallen de nVWA als centraal orgaan waarbij de regelgevingen kunnen worden bestudeerd en vergunningen moeten worden aangevraagd.

De duur en de kosten voor het verkrijgen van de vergunningen zijn sterk afhankelijk van de precieze vergunningen of onderdelen van vergunningen die nodig zijn, en van de gemeente waar de vergunningen worden aangevraagd. Het invullen van de vergunningcheck is hierbij de belangrijkste leidraad.

Ondernemers moeten rekening houden met een procedure tijd van zes maanden.

1. Inleiding

Er bestaat geen landelijk overzicht van de vergunningen die nodig zijn en de bepalende regelgeving voor het starten van een visteeltbedrijf. Het Ministerie van EZ heeft IMARES Wageningen UR gevraagd om een dergelijk overzicht te maken, met een indicatie van de tijd die het kost om de vergunningen te verkrijgen nadat de aanvraag gedaan is. Als blijkt dat de procedure te omslachtig is zal IMARES met voorstellen komen om de procedure te versimpelen. Er wordt in het onderzoek rekening gehouden met aspecten als viskweek in zoet en zout water, de kweek van exoten of endemische soorten, transport en voedselveiligheid.

In het Nationaal Strategisch Plan Aquacultuur (2014-2020) van het Ministerie van EZ is het versimpelen van administratieve procedures als issue opgenomen:

"Het verkrijgen van vergunningen voor aquacultuur vergt administratieve tijd en kosten. Het verkorten en versimpelen van aanvraagprocedures maakt het starten van een viskweekbedrijf sneller mogelijk, met name voor het MKB waar administratieve lasten relatief groot zijn. De viskweeksector moet een aantal vergunningen aanvragen voordat een bedrijf kan worden opgezet. Hierbij kan gedacht worden aan vergunningen voor het lozen van afvalwater, voor de ruimtelijke inpassing, veterinaire vergunning etc. Startende ondernemers geven aan dat ze behoefte hebben aan beter overzicht van de vereiste vergunningen. Samen met de sector zal een inventarisatie gemaakt worden van de benodigde vergunningen en de te volgen procedures. Het belang van een goede website, waar veel informatie op te vinden is over viskweek is groot. De sector zou de informatie over de vereiste vergunningen en de aanvraagprocedure op een website beschikbaar kunnen stellen zodat startende ondernemers makkelijk hierover kunnen beschikken."

2. Kennisvraag

Het doel van deze studie is om een overzicht te maken van de benodigde vergunningen en de bepalende regelgeving voor het starten van een viskweekbedrijf. Indien nodig zullen voorstellen voor het versimpelen van de procedures gedaan worden.

3. Resultaten

De benodigde vergunningen zijn veelal niet specifiek voor viskweek opgezet, de sector in Nederland is te klein om aparte wet- en regelgeving voor op te stellen.

De benodigde vergunningen en specifieke wetgeving waar aan moet worden voldaan bij het opzetten van een viskweekbedrijf zijn op te delen in twee componenten: Bouw en Milieu, en Dieren. De vergunningen rondom bouw en milieu worden lokaal of regionaal afgegeven, gebaseerd op nationale of Europese regels. Voor regelingen die met de dieren te maken hebben gelden zijn veelal landelijk uitgegeven en zijn gebaseerd op Europese regels.

Op websites van gemeenten, provincies en landelijke overheidsorganen is veel informatie te vinden over vergunningen en wetgeving waar aan moet worden voldaan om een viskweekbedrijf te starten. Er wordt op deze sites veelvuldig verwezen naar enkele sites waar de informatie samenkomt.

3.1. Bouw en Milieu

Er zijn rondom de bouw en het milieu een aantal benodigde vergunningen en specifieke wetgeving waar aan moet worden voldaan. Deze regelingen en vergunningen vallen onder de Omgevingsvergunning. Deze vergunning is wettelijk geregeld in de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). De Wabo integreert ongeveer 25 vergunningen, ontheffingen en meldingen tot één omgevingsvergunning. Een andere belangrijke vergunning, de watervergunning, valt niet onder de Wabo, maar onder de Waterwet, waarbij acht voormalige wetten zijn geïntegreerd.

Voor het verkrijgen van een omgevingsvergunning en een watervergunning is nu dus slechts één procedure van kracht, in plaats van meerdere vergunningen voor verschillende aspecten (bouwvergunning, milieuvergunning etc.). De vergunningen kunnen via de website Omgevingsloket online (www.omgevingsloket.nl) worden aangevraagd. Op deze site kan ook gecontroleerd worden of en welke aspecten van de vergunningen nodig zijn, en kan de stand van zaken van een aanvraag bekeken worden.

Een aanvraag kan ook via de websites van provincies of gemeenten gedaan worden, maar deze linken door naar het Omgevingsloket online.

De gemeente stuurt de aanvraag die via het omgevingsloket binnenkomt door naar de bestuursorganen, zoals gemeente, waterschap of provincie die betrokken zijn bij de aangevraagde handelingen voor een correcte afhandeling. De gemeente kan kosten in rekening brengen voor een vergunning. Hiervoor gelden geen landelijke regels, en deze kosten kunnen dus per gemeente verschillen. Daarnaast zijn de kosten afhankelijk van de aspecten van de vergunningen die nodig zijn.

Toestemmingen die nodig zijn voor het starten van een viskweekbedrijf die zijn opgegaan in de omgevingsvergunning en die voor een viskweekbedrijf van belang kunnen zijn, zijn de toestemmingen in het kader van de Wet ruimtelijke ordening, de bouwvergunning, de Wet milieubeheer, en de Flora & Faunawet.

3.1.1. Bestemmingsplan

In het bestemmingsplan heeft de gemeenteraad vastgelegd welke functies waar zijn toegestaan, en de regels die gelden voor zo'n functie, zoals de bouwhoogte en of er bijgebouwen zijn toegestaan: <http://www.bestemmingsplan.nl/>.

Gemeenten zijn volgens de Wet ruimtelijke ordening verplicht om voor hun hele grondgebied bestemmingsplannen vast te stellen. Het bestemmingsplan is juridisch bindend voor zowel de overheid als de burgers. Aanvragen voor een omgevingsvergunning worden altijd getoetst aan het bestemmingsplan dat geldt voor de locatie van de beoogde viskwekerij. Het bestemmingsplan bepaalt daardoor mede of ergens gebouwd mag worden. Voor aquacultuurbedrijven kunnen enkele complicaties optreden, bijvoorbeeld wanneer aquacultuur als industriële activiteit wordt aangemerkt, of wanneer Hoogheemraadschappen het binnendijks brengen van zeewater verbieden.

3.1.2. Bouwregeling

De bouwvergunning bestaat niet meer als zodanig, en valt tegenwoordig onder de omgevingsvergunning. Voor elke vorm van (ver)bouwen gelden bouwvoorschriften om de kwaliteit, milieu en volksgezondheid te waarborgen, er moet in alle gevallen voldaan worden aan het Bouwbesluit 2012, waarin voorschriften voor veiligheid, gezondheid, bruikbaarheid, energiezuinigheid en milieu zijn vastgelegd: <http://vrom.bouwbesluit.com/Inhoud/docs/wet/bb2012>.

3.1.3. Milieuvergunning

Ook de milieuvergunning is tegenwoordig opgenomen in de omgevingsvergunning. Vrijwel alle bedrijven vallen als gevolg van de bedrijfsmatige activiteiten onder de Wet milieubeheer. Wanneer het bedrijf het milieu belast, moet een milieuvergunning aangevraagd worden, of een melding Activiteitenbesluit gedaan worden. Het Activiteitenbesluit stelt algemene regels voor bedrijven die onder de Wet milieubeheer vallen en voorheen een milieuvergunning nodig hadden.

Via de Activiteitenbesluit Internet Module (AIM; [AIM online](#)) kan uitgezocht worden of een milieuvergunning nodig is, of dat een melding Activiteitenbesluit volstaat. Ook kan inzicht verkregen worden in milieuregels en maatregelen. Een Activiteitenbesluit kan online via de module worden ingediend, wanneer een milieuvergunning als onderdeel van de omgevingsvergunning nodig is, kan dat via het [Omgevingsloket online](#) gedaan worden.

Het Activiteitenbesluit onderscheidt drie type bedrijven, afhankelijk van de milieubelasting. Welke milieuregels er gelden voor een bedrijf wordt bepaald door het type waaronder het bedrijf valt:

Type A. Er is geen milieuvergunning en geen melding Activiteitenbesluit nodig.

Er vindt geen of weinig milieubelasting plaats bij dit type bedrijven, zoals kantoren, banken en peuterspeelzalen.

Type B. Er moet een melding Activiteitenbesluit gedaan worden (via [AIM online](#)), en eventueel een Omgevingsvergunning beperkte milieutoets worden aangevraagd (via het [Omgevingsloket online](#)). Er vindt een matige of aanzienlijke milieubelasting plaats bij dit type bedrijven, zoals drukkerijen, autoherstelbedrijven en tandheelkundige laboratoria.

Type C. Er moet een milieuvergunning worden aangevraagd, via het [Omgevingsloket online](#).

Er vindt belasting van het milieu plaats bij dit type bedrijven, viskwekerijen vallen onder dit type C bedrijven. Een Procedure milieuvergunning duurt ongeveer zes maanden.

3.1.4. Watervergunning - Onttrekken van grondwater

De Waterwet regelt in hoofdzaak het beheer van watersystemen, en is gericht op het voorkomen dan wel beperken van overstromingen, wateroverlast en waterschaarste, de bescherming en verbetering van kwaliteit van watersystemen en de vervulling van maatschappelijke functies. In de waterwet zijn acht wetten en zes vergunningen geïntegreerd.

Het oppompen van grondwater, en het lozen van afvalwater op het riool zijn voor een viskwekerij de belangrijkste componenten waarbij vergunningen en wetgeving in het kader van de Waterwet belangrijk is.

Ook voor de aanvraag van de watervergunning wordt gebruik gemaakt van het [Omgevingsloket online](#), hetzelfde loket als waar de omgevingsvergunning wordt aangevraagd. De vergunningcheck op deze site kan worden ingevuld om te controleren of een watervergunning nodig is, of dat een melding volstaat. Een watervergunningaanvraag wordt (via het online loket) ingediend bij de gemeente waar de handeling in hoofdzaak plaatsvindt, en deze stuurt de aanvraag door aan de bestuursorganen die betrokken zijn bij de aangevraagde handelingen.

De procedure voor de aanvraag van een watervergunning voor het oppompen van grondwater duurt normaal gesproken acht weken.

De kosten voor het verkrijgen van een watervergunning bestaan uit leges die de provincie maakt om de vergunning af te geven. Voor Noord-Holland is dit € 20,30 per m³ nominaal geïnstalleerd pompvermogen, tot een max. van € 11.580,-. Daarnaast moet jaarlijks een grondwaterheffing van € 0,0085 per m³ betaald worden. Bij waterschappen of andere provincies kunnen deze kosten afwijken zijn, maar in principe moet de aanvraag voor het bevoegde gezagsorgaan kostendekkend zijn.

Omdat de watervergunning een regionaal karakter heeft, zijn voor de provincies Noord Holland, Zeeland en Noord Brabant websites vermeld waarop de procedure voor het aanvragen van een watervergunning staat beschreven. Gebleken is dat de teksten op de websites van de provincies afgeleid zijn van de tekst

van de landelijke site, en dat voor de aanvraag verwezen wordt naar de centrale site van omgevingsloket online. Er kan dus worden volstaan met de aanvraag via het omgevingsloket online.

<https://www.noord-holland.nl/web/Themas/Water/Grond-en-drinkwater/Vergunningen.htm>

<https://www.brabant.nl/loket/producten-en-diensten/detail.aspx?id=7124>

<http://www.zeeland.nl/water/watervedunning>

3.1.5. Watervedunning - Regelgeving lozingen

In de meeste gevallen lozen viskweekbedrijven op het riool. Met de komst van de Waterwet vallen lozingen in rioolstelsels uitsluitend onder de Wet milieubeheer. Dit houdt in dat voor een bedrijf de lozing ofwel onder het Activiteitenbesluit valt, ofwel vergunningplichtig is (te bepalen via de vergunningcheck op Omgevingsloket online). De vergunningen die onder de Wet milieubeheer vallen, zijn opgegaan in de omgevingsvergunning, en moet dus via het [Omgevingsloket online](#) worden aangevraagd.

Voor het oppompen grondwater is dus de watervedunning nodig, voor lozen van water op het riool geldt de milieuwet, en hiermee dus de omgevingsvergunning, beide via het Omgevingsloket online aan te vragen. Het opgepompte water bevat veelal stoffen als nitraat en fosfaat, waarvoor gecompenseerd zou moeten worden. Wanneer het vaste restafval als mest wordt uitgereden geldt de meststoffenwet (zie hieronder).

[http://www.infomil.nl/onderwerpen/klimaat-lucht/handboek-water/thema's/lozen-\(-afvalwater\)/vergunningplichtig/](http://www.infomil.nl/onderwerpen/klimaat-lucht/handboek-water/thema's/lozen-(-afvalwater)/vergunningplichtig/)

3.1.6. Meststoffenwet

De meststoffenwet is niet van toepassing wanneer lozing van het afvalwater op het riool plaatsvindt. Wanneer het te lozen afval als mest over het land wordt uitgereden, is een vergunning nodig in het kader van de meststoffenwet. Deze wet bepaalt onder welke voorwaarden vervoer van, en handel in meststoffen is toegestaan. De wet maakt daarbij een indeling naar verschillende typen meststoffen, waaronder dierlijke meststoffen en zuiveringsslib. Per meststof en ondergrond gelden er verschillende regels, voorwaarden en uitrijdperioden.

Voor de bewerking en verwerking van mest geldt de mogelijke vergunningplicht die via het [Omgevingsloket online](#) moet worden aangevraagd. Voor het uitrijden van mest over het land kan vervolgens ook de Natuurbeschermingswet gelden.

<http://www.rvo.nl/onderwerpen/agrarisch-ondernemen/mest-en-grond/mest-bewerken-en-gebruiken/mest-uitrijden>

3.1.7. Wet bodembescherming

De Wet bodembescherming (Wbb) hangt samen met het uitrijden van mest, en bevat de voorwaarden die (kunnen) worden verbonden aan het verrichten van handelingen in of op de bodem. Primair komt bescherming en sanering in de wet aan bod. De wet bevat een zorgplicht, die uitgaat van het voorkomen van vervuiling, en een herstelplicht wanneer vervuiling toch optreedt.

<http://www.infomil.nl/onderwerpen/klimaat-lucht/handboek-water/wetgeving/wet-bodembescherming/>

3.2. Dieren

De vergunningen en regelgeving rondom het houden van dieren bestemd voor humane consumptie is meer divers vergeleken met de regelgeving en vergunningen rondom de Bouw en Milieu, waar het proces sterk gecentraliseerd is, vooral via het omgevingsloket. Bij regels voor het houden van productiedieren

wordt vis niet altijd specifiek genoemd. De vergunningen voor het houden van de vissen in een kwekerij hebben over het algemeen een Nationaal of Europees karakter.

3.2.1. NVWA vergunning

Het houden en kweken van aquacultuurdieren (vissen, schelp- en schaaldieren) is aan regels gebonden. Aquacultuurproductiebedrijven dienen in het bezit te zijn van een vergunning die verleend wordt door de Nederlandse Voedsel en Warenautoriteit (NVWA). Deze vergunning is geldig zolang het bedrijf aan de gestelde voorwaarden voldoet. Om goed toezicht te kunnen houden is het voor de NVWA belangrijk te weten welke risico's er bij bedrijven zijn op het gebied van voedselveiligheid, diergezondheid of dierenwelzijn. Daarom moeten bedrijven in specifieke gevallen erkenningen, registraties, vergunningen, ontheffingen of toestemmingen aanvragen bij de NVWA.

3.2.2. Wet dieren

De houder van de dieren is verantwoordelijk voor de dieren. Sinds 2014 vallen dierenwelzijnsregels onder de Wet dieren en deze wet vervangt de oude GWWD. In de Wet dieren staan, voor zover dat mogelijk is, doelvoorschriften, die aangeven wat bereikt moet worden. In sommige situaties zijn middelvoorschriften gesteld, deze geven aan hoe een doel bereikt moet worden. Met doelvoorschriften kan een ondernemer zelf de keuzes maken waarop het doel bereikt wordt, zolang het welzijn en de gezondheid van het dier voldoende en op elk moment is gewaarborgd. In de Wet dieren is dus niet in elke situatie beschreven wat wel en niet mag.

<http://www.rvo.nl/onderwerpen/agrarisch-ondernemen/dieren/dierenwelzijn/welzijnseisen-voor-dieren/wet-dieren>

Kwekers moeten het certificaat voor vakbekwaamheid voor personen die werken met dieren hebben, wat onderdeel is van het besluit Houders van Dieren, onderdeel van de Wet Dieren. Hierin staan regels voor dierenwelzijn, de vakbekwaamheid en de huisvesting.

De beoogde vissoort die geproduceerd gaat worden moet staan op de lijst van productiedieren. Wanneer dit niet het geval is moet ontheffing voor de productie van de vissoort worden aangevraagd. Deze aanvraag wordt beoordeeld door een onafhankelijke commissie, waarbij gekeken wordt naar de risico's voor mens, dier, plant en milieu. De commissie kijkt ook of er geen onaanvaardbare problemen optreden op het gebied van welzijn en gezondheid van de diersoort. Een ontheffing wordt voorzien van een geldigheidsduur.

http://www.rda.nl/home/files/rda_2002_05.pdf

De volgende vissoorten staan op de lijst productiedieren, volgens

http://wetten.overheid.nl/BWBR0035217/BijlageII/geldigheidsdatum_19-01-2016:

<i>Osmerus eperlanus</i>	(Spiering)
<i>Salmo trutta fario</i>	(Beekforel)
<i>Salmo trutta trutta</i>	(Zeeforel)
<i>Oncorhynchus mykiss</i>	(Regenboogforel)
<i>Salmo salar</i>	(Zalm)
<i>Anguilla anguilla</i>	(Aal)
<i>Clarias gariepinus</i>	(Afrikaanse meerval)
<i>Silurus glanis</i>	(Meerval)
<i>Perca fluviatilis</i>	(Baars)
<i>Stizostedion lucioperca</i>	(Snoekbaars)
<i>Scophthalmus maximus</i>	(Tarbot)

<i>Dicentrarchus labrax</i>	(Zeebaars)
<i>Pagellus bogaraveo</i>	(Zeebrasem)
<i>Esox lucius</i>	(Snoek)
<i>Sparus aurata</i>	(Goudbrasem)
<i>Oreochromis niloticus.</i>	(Nijltilapia)
<i>Oreochromis mossambicus</i>	(Mozambique Tilapia)
<i>Hoplosternum litterale</i>	(Kwi kwi)
<i>Acipenser spp.</i>	(Steur)
<i>Solea spp.</i>	(Tong)
<i>Huso Huso</i>	(Beluga steur)

Voor *Seriola spp.* ligt de besluitvorming bij de Tweede Kamer, na afronding zal dit genus op de lijst van voor productie te houden soorten komen.

Wanneer de ontheffing aangevraagd wordt voor een dier dat beschermd wordt via de Flora- en faunawet (zie hieronder), dan moet eerst een bezitsontheffing verkregen worden. Een verkregen bezitsontheffing betekent niet automatisch dat ook een ontheffing voor de productie gegeven wordt. Een aanvraag kan daarnaast ook nog samengaan met de exotenverordening.

3.2.3. De Flora & Faunawet

De Flora en Faunawet regelt de bescherming van in Nederland in het wild levende dieren. Indien de te produceren vissoort onder deze wet valt, moet een ontheffing te worden aangevraagd bij RVO. Voor soorten die op de hierboven weergegeven lijst voor in Nederland te produceren soorten staan, hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd.

Er is veel informatie te vinden over de bescherming van vissoorten, welke soorten onder de Visserijwet vallen, en welke soorten onder de Flora & faunawet vallen. Voor de aquacultuur is het bijvoorbeeld van belang te weten dat de paling (*Anguilla anguilla*) weliswaar onder de Flora & faunawet valt, maar omdat deze soort op de lijst van in Nederland te produceren vissoorten staat, hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. De Europese meerval (*Silurus glanis*) valt onder de visserijwet, maar staat ook op de lijst, en hiervoor hoeft dus ook geen ontheffing te worden aangevraagd.

Onder de Flora & faunawet vallen de inheemse in Nederland voorkomende vissoorten, met uitzondering van de soorten waarop de Visserijwet 1963 van toepassing is. Soorten waarop deze wet niet van toepassing is en die hier van nature voorkomen (inheemse soorten) vallen dus per definitie onder de bescherming van de Flora & faunawet. Daarnaast zijn er mogelijke complicaties met de oude Visserijwet, waarbij gesloten tijden en minimummaten voor soorten een rol spelen.

<http://www.ondernemersplein.nl/regel/ontheffing-flora-fauna/>

3.2.4. Veterinaire voorschriften

De houderij van vissen in een viskwekerij is gebonden aan veterinaire voorschriften, die in Europese verordeningen zijn vastgelegd in 2006/88/EG (implementatie in 1251/2008/EG). In Nederland wordt deze Europese regelgeving in de Regeling Aquacultuur geïmplementeerd. Op de site van de NVWA staat een uitleg van deze Europese richtlijn:

<https://www.nvwa.nl/onderwerpen/dieren-dierlijke-producten/dossier/aquacultuur/europese-regels>

Zo is er is een vergunningplicht voor viskweekbedrijven gericht op ziektepreventie en –bestrijding vastgelegd, en beschrijft de verordening de voorwaarden en certificeringvoorschriften voor het in de handel brengen en de invoer van aquacultuurdieren.

Er is ook een meldingsplicht voor aangifteplichtige ziekten. Melden is verplicht als er zich bij de dieren verschijnselen voordoen die daar op duiden, of als een aangifteplichtige dierziekte niet is uit te sluiten. Voor vervoerders van aquacultuurdieren gelden onder andere voorschriften voor het bijhouden van gegevens over de bedrijven die zijn bezocht (zie ook hieronder). Ook op de site van de NVWA staat een protocol hoe om te gaan met veterinaire voorschriften hoe om te gaan met dierziekten: <https://www.nvwa.nl/onderwerpen/dieren-dierlijke-producten/dossier/voorkomen-en-bestrijden-van-dierziekten>

3.2.6. *Transportvergunning*

De regels voor diertransport zijn Europees vastgesteld in de transportverordening. De regels variëren voor verschillende diersoorten en voor verschillende reisafstanden. Regelgeving in de transportverordening draait om de manier waarop de dieren behandeld moeten worden, hoe vervoermiddelen ingericht moeten zijn, welke reisschema's gehanteerd moeten worden, etc. Er wordt maximaal één type transportvergunning per bedrijf afgegeven, die via de NVWA moet worden aangevraagd.

<https://www.nvwa.nl/onderwerpen/dieren-dierlijke-producten/dossier/vervoer-levende-dieren>

3.2.7. *Hygiëne voorschriften*

De Algemene Levensmiddelen Verordening (ALV) geeft de algemene beginselen van de levensmiddelenwetgeving voor alle Europese lidstaten weer (178/2002/EG). Voor veilige primaire productie van voedingsmiddelen moeten alle bedrijven die zich hiermee bezig houden beschikken over een voedselveiligheidssysteem dat gebaseerd is op de HACCP-systematiek. HACCP staat voor Hazard Analysis and Critical Control Points' (analyse van de gevaren, risico's en kritische controlepunten'). Dit is een benadering die procesgericht is waarbij het vermijden van gevaren en risico's voor de veiligheid van voedsel centraal staat. De benadering start altijd met een gevaren- en risico-inventarisatie van de verwerking transport en opslag van voedingsmiddelen, welke preventieve maatregelen er zijn om die gevaren en risico's te verkleinen of te vermijden en vervolgens hoe en hoe de resterende gevaren en risico's te beheersen zijn in de individuele schakels van de productieketen. Een bedrijf kan zelf een voedselveiligheidsplan opstellen, of een goedgekeurde hygiëncode gebruiken. De controle op de beschikbaarheid en handhaving van de HACCP-systematiek ligt bij de NVWA. De verplichting van een HACCP is in de Europese Hygiëneverordening Verordening (EG) nr. 852/2004 vastgelegd.

3.3. **Versimpeling en praktijkervaring**

Versimpeling van de procedures om de benodigde vergunningen aan te vragen die nodig zijn om een viskweekbedrijf te starten kan voordelig zijn voor de Nederlandse aquacultuursector. Minder administratieve lasten vooraf leidt bijvoorbeeld tot minder directe en indirecte kosten, maar aan de andere kant moet wel aan alle eisen worden voldaan.

Op het gebied van Bouw en Milieu zijn de laatste jaren sterke veranderingen doorgevoerd, die de procedures voor het verkrijgen van de vergunningen sterk versimpeld hebben. Zo zijn via de Wabo en de Waterwet veel wetten en vergunningen samengevoegd, waardoor het aanvragen van bijvoorbeeld een milieuvergunning, omgevingsvergunning en watervergunning versimpeld is. Ook zijn centrale online loketten opgericht waar een vergunningcheck gedaan kan worden, de aanvraag van de benodigde vergunningen gedaan kan worden, en de staat van de aanvragen bekeken kan worden.

Op het gebied van de dieren is de regelgeving veelal nationaal en/of Europees georganiseerd, en fungeert de NVWA als centraal orgaan waarbij de regelgevingen kunnen worden bestudeerd en vergunningen worden aangevraagd.

3.3.1. *Bouw en Milieu*

Het ontstaan van de omgevingsvergunning is onderdeel van het programma 'Modernisering VROM-regelgeving'. Dit programma heeft tot doel het aantal wetten en regels op het gebied van de fysieke leefomgeving flink te verminderen en te verbeteren.

In de omgevingsvergunning zijn 25 regelingen en vergunningen samengevoegd. De vergunning kan bij één loket bij de gemeente worden aangevraagd. Hiervoor geldt één procedure waarop één besluit volgt. Voor beroep tegen dat besluit is één beroepsprocedure. De omgevingsvergunning is wettelijk geregeld met de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). Als gevolg van de Wabo zijn vele wetten die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving (op het terrein van milieu, wonen, ruimtelijke ordening, natuurbescherming, enz.) aangepast. De omgevingsvergunning leidt ook tot een betere samenwerking binnen en tussen overheden.

In de Waterwet zijn acht oude waterbeheerwetten geheel of gedeeltelijk geïntegreerd. Dit heeft geleid tot een vermindering van regels, een vereenvoudiging van het vergunningenstelsel en minder administratieve en bestuurlijke lasten. De Waterwet kent één watervergunning, waardoor één aanvraag volstaat, ook al zijn er verschillende overheden in beeld. Niet alle 'wateraspecten' worden gedekt door de Waterwet, voor bijvoorbeeld indirecte lozingen zijn de Wet milieubeheer en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) leidend, waardoor deze aspecten weer onder de omgevingsvergunning vallen.

Voor de milieuvergunning geldt een vergelijkbare eenvoudige procedure als voor de omgevingsvergunning. Via een online loket (via [AIM online](#)) kan worden gecontroleerd of en welke onderdelen van de milieuvergunning nodig zijn, en deze kan of kunnen vervolgens online worden aangevraagd via het [Omgevingsloket online](#).

3.3.2. *Dieren*

Op het van de dieren is de regelgeving veelal Nationaal en/of Europees georganiseerd, en fungeert de NVWA als centraal orgaan waar de regelgevingen kunnen worden bestudeerd en worden aangevraagd. Versimpeling van de procedures ligt maatschappelijk gevoelig, omdat voedselveiligheid en dierenwelzijn hiermee gemoeid zijn. Daarnaast zijn deze vergunningen en regelingen veelal Europees geregeld, waarmee versimpeling van de procedures dus binnen de kaders van de EU verordeningen plaats zou moeten vinden, wat de speelruimte beperkt.

Met de NVWA als centraal orgaan is een versimpeling van de procedures om vergunningen te verkrijgen niet nodig.

3.3.3. *Praktijkervaring*

Navraag naar de ervaring bij het werken met de online systemen vanuit de sector leert dat de digitalisatie van de aanvraag en helpdesk tot meer tijd en kosten voor het bedrijfsleven (de aanvrager) kan leiden. De aanvraagprocedure is weliswaar sterk vereenvoudigd, maar de regelgeving zelf is inhoudelijk complexer geworden. Ondernemers hebben vooral behoefte aan mensen bij het bevoegde gezag (gemeente, provincie, waterschap, overheid) die concrete hulp kan bieden bij specifieke vragen over regelgeving en procedures. Dit is bemoeilijkt door de sterke digitalisatie, waardoor gespecialiseerde ambtenaren bij de gemeente of regio niet meer direct te benaderen zijn, en algemene telefonische contactpunten leveren niet altijd het juiste vervolgcontact op.

Daarnaast is het belangrijk om navraag te doen bij de gemeente of de ingediende aanvraag in behandeling is genomen, en de voortgang, via de gemeente en het digitale loket, te blijven controleren. Bij het bouwgedeelte van de Omgevingsvergunning weet de betrokken architect of constructeur in de meeste gevallen welke gegevens moeten worden aangegeven om aan alle procedures te voldoen. Voor aspecten rondom de Waterwet en het milieugedeelte van de Omgevingsvergunning kan een externe

adviseur helpen wel welke voorwaarden bij welke regelgeving hoort die nodig is om aan alle regelgeving te voldoen.

4. Conclusies

De benodigde vergunningen die nodig zijn om een viskweekbedrijf te starten kunnen online worden aangevraagd. Via online modules kan precies worden gecontroleerd welke vergunningen nodig zijn voor welk type bedrijf (dus inclusief zoet of zout water), en deze vergunningen kunnen vervolgens online worden aangevraagd.

Op het gebied van Bouw en Milieu zijn de laatste jaren sterke veranderingen doorgevoerd, die de procedures voor het verkrijgen van de vergunningen sterk versimpeld hebben. Zo zijn in het kader van de Wabo en de Waterwet veel wetten en vergunningen samengevoegd, en zijn centrale online loketten opgericht waar een vergunning check gedaan kan worden, de aanvraag van de benodigde vergunningen gedaan kan worden, en de staat van de aanvragen bekeken kan worden:

Omgevingsvergunning en watervergunning: [Omgevingsloket online](#)

Milieuvergunning: [AIM online](#)

Een aanvraag wordt via de online modules doorgestuurd naar het lokale of regionale bestuursorgaan die de aanvraag verder verwerkt. De vergunningen rondom bouw en milieu worden dus lokaal of regionaal afgegeven. Verschillen tussen gemeenten of provincies kunnen ontstaan in de afhandeling van de aanvraag en in de kosten.

Op het van de dieren is de regelgeving veelal Nationaal en/of Europees georganiseerd, en fungeert de NVWA als centraal orgaan waar de meeste regelgevingen kunnen worden bestudeerd en vergunningen worden aangevraagd: www.nvwa.nl. Hierbij is de keuze voor de te kweken soort van belang in verband met de lijst van te produceren soorten, de Flora & faunawet en de exotenverordening.

Navraag bij de sector heeft geleerd dat de sterke digitalisatie het moeilijker heeft gemaakt gespecialiseerde ambtenaren direct te benaderen wanneer er vragen zijn. De aanvraagprocedure is weliswaar sterk vereenvoudigd, de regelgeving zelf is inhoudelijk complex, waardoor het correct invullen van een aanvraag ingewikkeld is en tijd kost.

De in dit rapport beschreven wetten en aanvraagprocedures voor vergunningen zijn niet voor iedereen eenvoudig en daarom wordt aangeraden om nader advies in te winnen bij in dit rapport genoemde overheidsinstanties.

5. Dankwoord

Met dank aan de NeVeVi voor het constructieve commentaar bij het tot stand komen van dit rapport.

6. Kwaliteitsborging

IMARES beschikt over een ISO 9001:2008 gecertificeerd kwaliteitsmanagementsysteem (certificaatnummer: 124296-2012-AQ-NLD-RvA). Dit certificaat is geldig tot 15 december 2015. De organisatie is gecertificeerd sinds 27 februari 2001. De certificering is uitgevoerd door DNV Certification B.V. Daarnaast beschikt het chemisch laboratorium van de afdeling Vis over een NEN-EN-ISO/IEC 17025:2005 accreditatie voor testlaboratoria met nummer L097. Deze accreditatie is geldig tot 1 april 2017 en is voor het eerst verleend op 27 maart 1997; deze accreditatie is verleend door de Raad voor Accreditatie.

Verantwoording

Rapport: C011/16
Projectnummer: 4314810005

Dit rapport is met grote zorgvuldigheid tot stand gekomen. De wetenschappelijke kwaliteit is intern getoetst door een collega-onderzoeker en het betreffende afdelingshoofd van IMARES.

Akkoord: Dr. J.W. van de Vis
Onderzoeker

Handtekening:

Datum: 2 februari 2016

Akkoord: Dr. ir. T.P. Bult
Instituutsmanager

Handtekening:

Datum: 2 februari 2016